

KESTÄVÄ KEHITYS, KESTÄVYYS JA KESTÄVYYSTIEDE KORKEAKOULUISSA

Janna Pietikäinen

Helsingin yliopiston kestävyystieteen instituutti

Varadekaani, koulutus

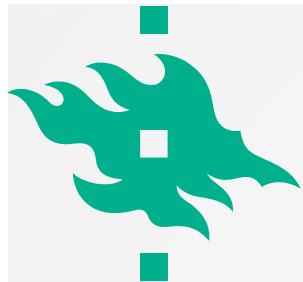
Maatalous-metsätieteellinen tiedekunta

Helsingin yliopisto, 11.10.2024

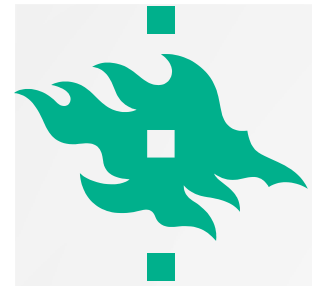
SISÄLTÖ

- Kestävyyden käsitteet
- Kestävyyden mallit
- Kestävyystiede
- Kestävyyismurros korkeakouluissa
- Lähteet ja lukemista

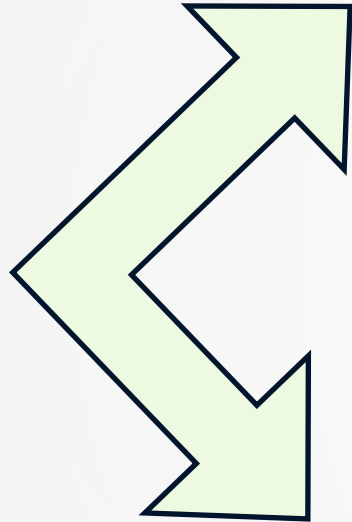
KESTÄVÄ KEHITYS, KESTÄVYYS JA KESTÄVYYSTIEDE

- Brundtlandin komission Yhteinen tulevaisuutemme –raportti esitteli vuonna 1987 ajatuksen kestävästä kehityksestä, joka turvaisi nykyisten ja tulevien sukupolvien hyvinvoinnin maapallon kantokyvyn rajoissa.
- Kolmen pilarin – ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen kestävyys – lähestymistapa vakiintui YK:n huippukokouksissa 1992 ja 2002.
- Sustainability science (Kates ym. 2001)
- Kestävyystiede vakiintui käsitteenä ja tieteenalana Suomessa 2010-luvulla (Soini 2017)
- Kestävyystiede tuottaa tieteellistä tietoa luonnon ja ihmisen järjestelmien toiminnasta sekä ratkaisuja ja polkuja kestävyteen (Schönach ym. 2022)
- Kestävyydellä tarkoitetaan pysyvää ihmisen ja luonnon sopusointua
- Kestävyys on kuitenkin monitulkintainen ja muuttuva tavoite, jolla ei ole yhtä yhteistä määritelmää

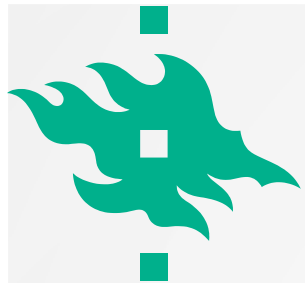
KESTÄVYYSTIEDE

- MUUTOSTEORIAM
- TALOUSMALLIT
- YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIONTI
- TEKNOLOGIAM
- SOSIOEKOLOGISEN JÄRJESTELMÄN TOIMINTA

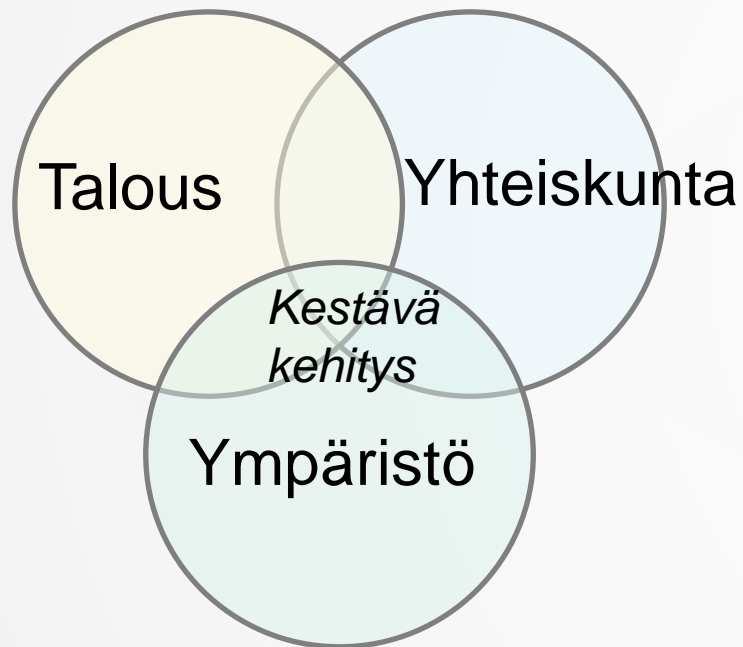
**KESTÄVÄ
KEHITYS**

KESTÄVYYS

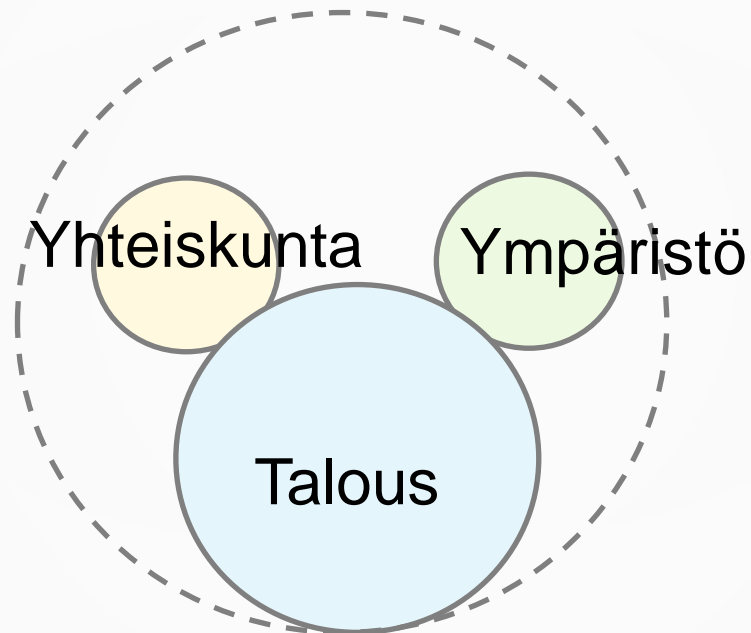

KESTÄVYYDEN MALLIT

'heikko'

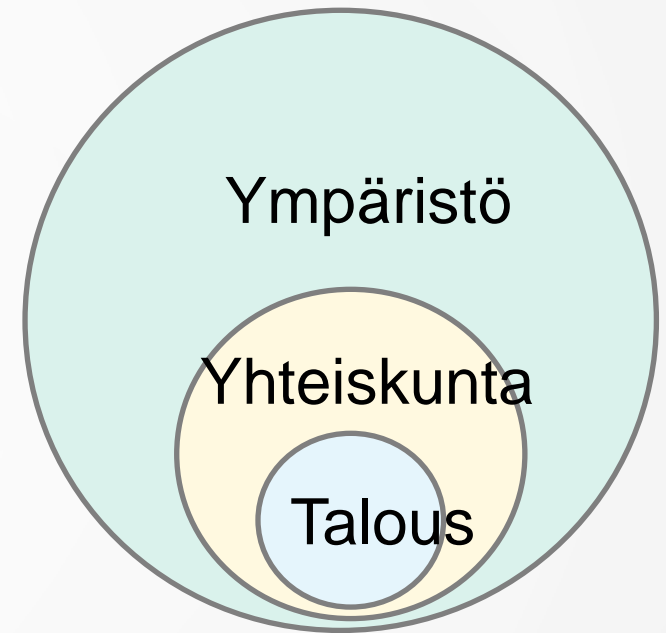

Kestävän kehityksen
ulottuvuudet

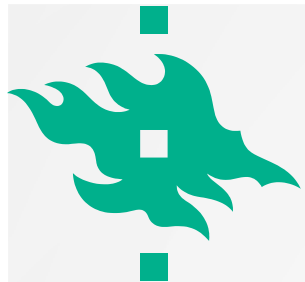

Poliittisessa
päätöksenteossa
korostuu talous

'vahva'

Luonnon kantokyky
asettaa rajat ihmisen
toiminnalle

HEIKKO KESTÄVYYS

Luonnollisen ja ei-luonnollisen pääoman yhteismäärän ylläpitäminen. Esimerkiksi taloudellista pääomaa saa kartuttaa luontopääoman kustannuksella.

Ekologinen
kompensaatio

Päästökauppa

Sosiaalinen
hyvinvointi

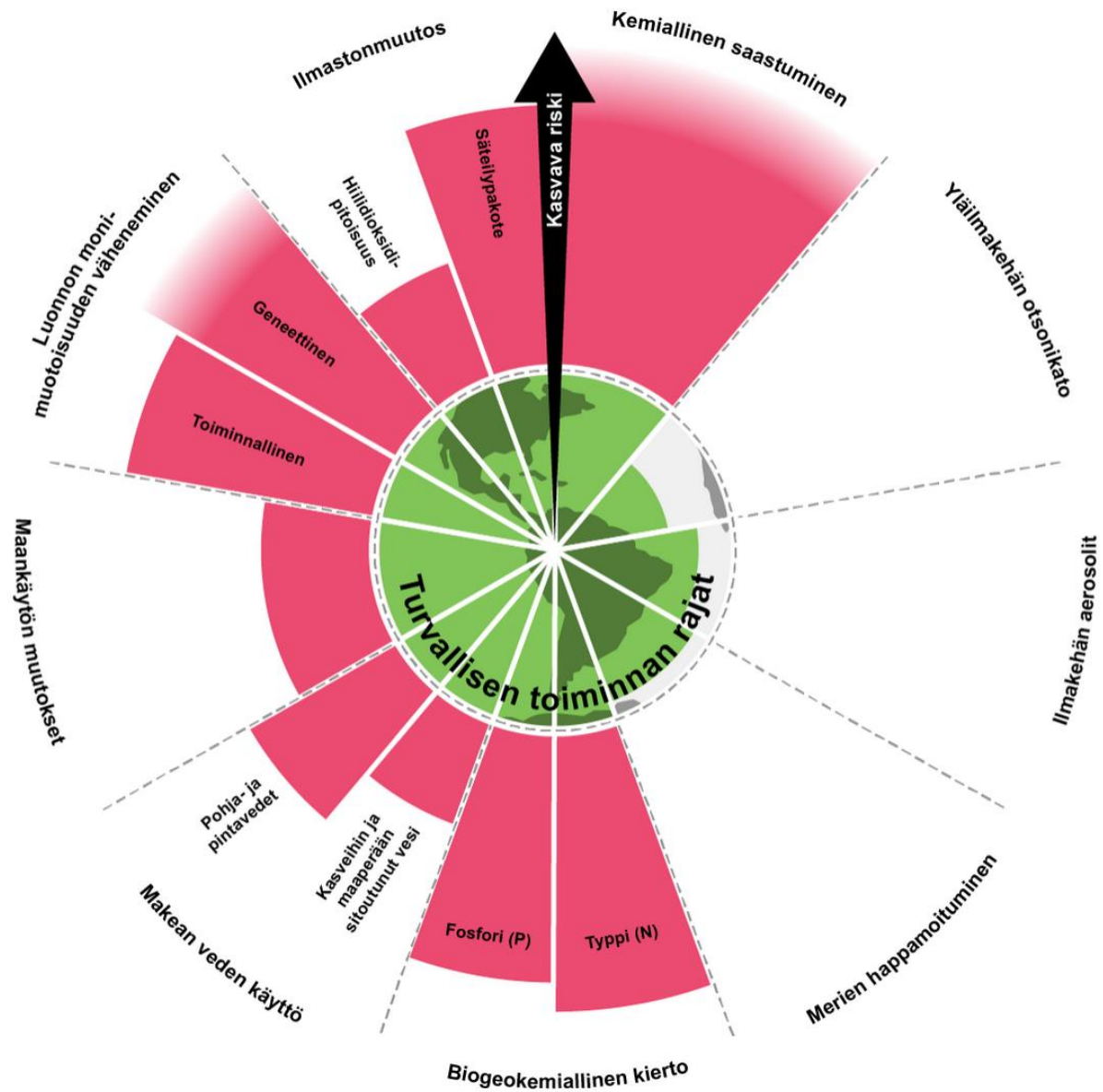
Ilmastopäästöjen
kompensaatio

Elintason
parantaminen
luonnonvaroja
käyttämällä

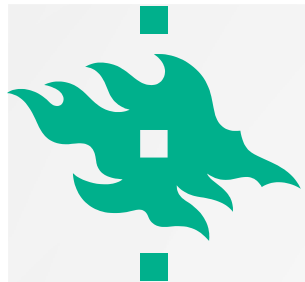
PLA- NEE- TAN RAJAT

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Maatalous-metsätieteellinen tiedekunta

Planetaariset rajat. CC-BY 4.0 -lissenssi (lähde: Azote, Stockholm Resilience Centre -keskuksessa teoksessa Richardson ym. 2023)

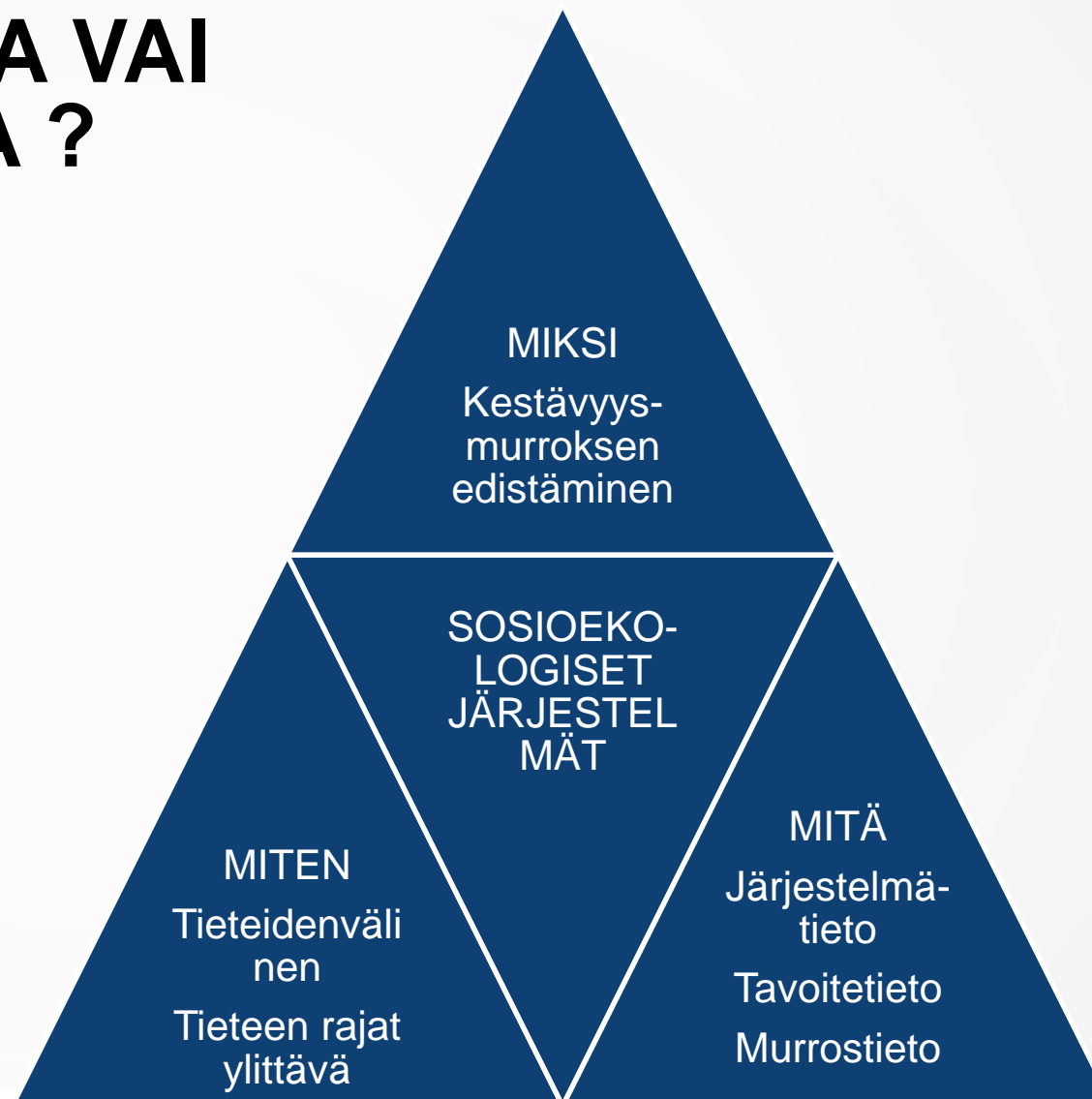
KESTÄVYYSTIEDE - UUSI TIETEENALA VAI TUTKIMUSSUUNTA ?

Tutkimuskohteena ihmisen ja
luonnon järjestelmien
yhteistoiminta

Tavoitteellinen ja normatiivinen
lähestymistapa:
kestävyyssmurros

Tieteidenvälisyys

Tiedeyhteisön ja tiedon käyttäjien
toimijoiden tiedon
yhteistuotanto

Mukailtu Soini ym. 2022 (Kuvio 1.2)

Tutkimus

Laajat, monitieteiset
tutkimuskonsortiot
Sosioekologisen järjestelmän
tutkimus
Ratkaisuhakuisuus

Opetus

Kestävyyden tietojen, taitojen ja arvojen
integrointi opetukseen
Kestävyyskurssit
Kestävyystieteen koulutusohjelmat
Transformatiivinen (uudistava)
oppiminen

KORKEA- KOULUT

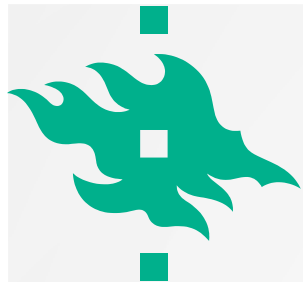
Vaikuttavuus

Kestävyyssratkaisujen tuottaminen:
järjestelmätieto, murrostieto, tavoitetieto
Yhteiskehittäminen
Tiedoneuvonantajan toiminta
Paneelit

Toiminnot

Kestävyys hankinnoissa,
matkustuksessa, energian-
ja vedenkulutuksessa
Hiilijalanjälki, hiilikädenjälki

Ammattikorkeakoulujen henkilökunnan näkemykset kestävyys-
integroimisesta Suomessa katso Koivunen ym. 2023

SUOMALAISET KORKEAKOULUT OVAT SITOUTUNEET KESTÄVÄÄN KEHITYKSEEN

unifi

TIETOA MEISTÄ AJANKOHTAISTA VIESTIT TOIMINTA YHTE

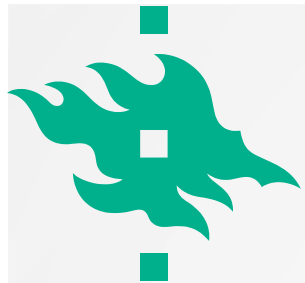
Kestävän kehityksen ja
vastuullisuuden teesit

ARENE

ETUSIVU UUTISET BLOGI JULKAISUT TAPAHTUMAT ARENE

**Kestävä, vastuullinen ja hiilineutraali
ammattikorkeakoulu –
Ammattikorkeakoulujen kestävän
kehityksen ja vastuullisuuden
ohjelma**

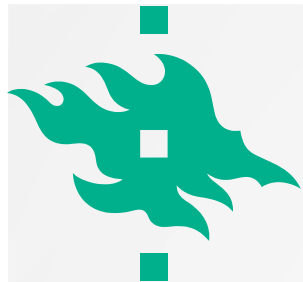
24.11.2020

KESTÄVYYS- JA VASTUULLISUUS – OHJELMA 2022-2024 HELSINGIN YLIOPISTOSSA

- Kestävyystieteen instituutti
- Environmental change and global sustainability maisteriohjelma
- Kestävyyskompetenssit integroitu geneerisiin taitoihin opetussuunnitelmissa (Pietikäinen ym. 2024)
- Hiilijalanjälkilaskenta
- Kestävyiden johtaminen
- Kestävyystieteen päivät

LÄHTEET

- Helsingin yliopisto. Kestävyys- ja vastuullisuus -ohjelma 2022-2024. Saatavilla https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2022-03/HY_KEVA_Ohjelma_FI_v3.pdf
- Kates, R. W., Clark, W. C., Corell, R., Hall, J. M., Jaeger, C. C., Lowe, I., McCarthy, J. J., Schellnhuber, H. J., Bolin, B., Dickson, N. M., Faucheux, S., Gallopin, G., Grubler, A., Huntley, B., Jäger, J., Jodha, N. S., Kasperson, R. E., Mabogunje, A., Matson, P., Mooney, H., Moore III, B., O'Riordan, T., Svedin, U. 2001. Sustainability Science. Science, New Series, Vol. 292, No. 5517 (Apr. 27, 2001), 641–642.
- Koivunen, T., Konst, T. and Friman, M. (2024), "Building a sustainable future: ideas and perceptions of university staff", Foresight, Vol. 26 No. 2, pp. 241-252. <https://doi.org/10.1108/FS-12-2022-0170>
- Pietikäinen, J., Södervik, I., Tuononen, T. & Ratvio, R. (2024) Sustainability in higher education: Strategies, performance and future challenges. Rotondo, F., Giovanelli, L. & Lozano, R. (toim.). Springer, s. 285-302 18 Sivumäärä (Strategies for Sustainability).
- Richardson, J., Steffen W., Lucht, W., Bendtsen, J., Cornell, S.E., et.al. (2023). Earth beyond six of nine Planetary Boundaries. Science Advances, 9, 37.
- Schönach, P., Lyytimäki, J., Massa, I. ja Furman, E. (2022) Kestävyden avaimet: Kestävyystieteen keinoin ihmisen ja luonnon yhteisloon. Halonen, T., Korhonen-Kurki, K., Niemelä, J. & Pietikäinen, J. (toim.). 2022 toim. Helsinki: Gaudeamus
- Soini, K. (2017), Kestävyystiede – Kestävyystutkimuksen uusi paradigma? Tieteessä tapahtuu 1/2017. Saatavilla: <https://journal.fi/tt/article/view/60788/22593>
- Soini, K., Hukkinen, J., Kaljonen, M., Levänen, J. ja Munck af Rosenschöld, J. (2022) Kestävyden avaimet: Kestävyystieteen keinoin ihmisen ja luonnon yhteisloon. Halonen, T., Korhonen-Kurki, K., Niemelä, J. & Pietikäinen, J. (toim.). 2022 toim. Helsinki: Gaudeamus
- United Nations (1987), Report of the World Commission on Environment and Development: Our common future. United Nations-WCED-World Commission on Environment and Development, available at: www.un-documents.net/our-common-future.pdf